

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

59-2

BRNO 2018

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 59
Volume 59

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí. Falzum arabské mince z druhé poloviny 8. století (obr. 81, str. 277).

Cover Photography

Uherské Hradiště, Mariánské náměstí (Square). Falsum of the Arabic coin from the 2nd half of the 8th century (Fig. 81, Pg. 277).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2018
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Copyright ©2018 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

který je J. Wanklem uváděn jako dům pánů z Rogendorfu (Wankel 1984).

Vzhledem k tomu, že tudy prochází významný kolektor dálkových kabelů a dalších veřejných sítí okresního významu, se výzkum omezil pouze na očištění zdí, jejich geodetické zaměření, kresby profilů a geodetické zaměření. Další doplňkové práce se omezily na lokální sondáž zasahující již mimo niveletu prováděné stavby a vzorkování nálezových horizontů.

Bylo zjištěno, že při rekonstrukci ostrůvku autobusové zastávky došlo k odhalení kamenné opěrné zídky svahu, nad kterou se nacházela terasovitá úprava kamenem štětovaného chodníku. V jeho kontextu se nacházely rozsáhlé zbytky zdí rozměrné stavby domu, snad se dvěma nárožními v podobě vystupujících rizalitů, korespondujícími s ulicí vchodem s kamenným prahem a cihelnou obezdívkou ostění. Zjišťovací sondáž prokázala existenci základové jámy, do které byla založena kamenná zeď stavby tmelené vápennou maltou, a to patrně někdy v rozmezí 17.–18. století. Není však vyloučeno, že výkop byl mladší, a směřoval na starší jílem pojené kamenné zdivo ležící vespod, jehož obvod tvořil sondou zachycený předzáklad. Nasvědčovaly by tomu skromné zlomky keramiky v intruzích mladších navážek, spadající nejdříve do 15.–16. století. Při hlubší sondáži bylo dále zjištěno, že spodní zeď byla založena do vrstvy, která již obsahuje tuhovou keramiku a železářskou strusku z období vrcholného středověku.

Petr Kos

Literatura

Wankel, J. 1984: *Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti*. Brno, Blansko: Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Okresní muzeum v Blansku.

Obr. 53. Jedovnice, ulice Palackého. Část zdiva bývalého Panského domu.

Abb. 53. Jedovnice, Palackého Straße. Das Mauerwerk des ehemaligen Herrenhauses.

Resumé

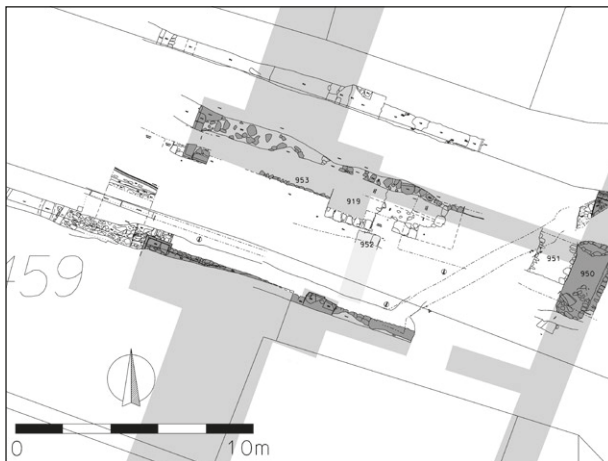
Jedovnice (Bez. Blansko), Palackého Straße Nr. 668. Mittelalter, Neuzeit. Herrenhaus. Rettungsgrabung.

JIHLAVA (OKR. JIHLAVA)

Brněnská ulice, Česká brána. Vrcholný středověk. Město, fortifikace. Záchranný výzkum.

Výzkum odkryl základy tzv. České brány v bývalé České ulici. Jedná se o jednu z pěti jihlavských středověkých bran stojící na trati důležité městské komunikace směřující dále na Moravu (Měřínský 2008). Při vnitřních rozměrech 6 × 4,3 m, a šířce průjezdu 3,6 m lze předpokládat vnější rozměry věže přibližně 8 × 8,5 m. Ve srovnání s jedinou dosud stojící bránou Matky Boží představovala Česká brána rovnocenný ekvivalent i přes fakt, že Brněnské ulici (České cestě) je obecně připisována menší důležitost, zdejší brána není počítána mezi hlavní a pravděpodobně od 16.–17. století byla zazděna.

Jakub Těsnohlídek, Aleš Hoch

Obr. 54. Jihlava. Půdorys České brány v dnešní Brněnské ulici. Tmavě zvýrazněny dochované nadzemní konstrukce, světlešedě naznačen předpokládaný půdorys nadzemního zdiva brány, parkánových zídek a obou městských hradeb, nejsvětlejším odstínem zobrazeno předpokládané mladší zazdění průjezdu. Archiv Archaia Brno, z. ú.

Fig. 54. Jihlava. Basement of Bohemian Gate in Brněnská Street. Dark grey – documented basement constructions, medium grey – expected placement of gate, inner wall and outer wall, light grey – modern period barrier wall. Archive of Archaia Brno.

Literatura

Měřínský, Z. 2008: Opevnění města Jihlavy v zrcadle archeologie. *Forum urbes medii aevi* V, 104–121.

Těsnohlídek, J., Hoch, A. 2018: Zpráva o průzkumu České brány v Jihlavě. *Archeologické výzkumy na Vysočině* 2015.

Resumé

Jihlava (Jihlava District), Brněnská Street. Middle Ages. Basement of Bohemian Gate in Brněnská Street in Jihlava city. Rescue excavation.

JIHLAVA (K. Ú STARÉ HORY, OKR. JIHLAVA)

Ulice Na Dolech, parc. č. 5662/289 a 5662/299. Vrcholný středověk. Důlní aglomerace. Záchranný výzkum.

Lokalizace: GPS: 49.4077529N, 15.5931785E

Výzkumem vyvolaným neohlášenou stavbou haly v prostoru mlékáren Moravia Lacto, a. s. na lokalitě Staré Hory byla prozkoumána vícedílná a snad i víceetážová zahloubená stavba (obr. 55). Jejím základem byla obdélná konstrukce s rohovými nosnými sloupy popř. dalšími sloupky zapuštěnými pod podlahu podél stěn. Objekt byl výjimečný vnitřním členěním příčkovou s kamennou podezdívkou, kdy u každé z takto vzniklých místností byl znatelný rozdíl v niveletě podlahy. V objektu byly patrné stopy požáru, který zasáhl jen jednu část, v jejímž interiéru se „díky“ požáru dochovaly dřevěné stavební prvky. Šlo o zuhelnatělé jedlové kuláče, smýcené v zimním období roku 1247/1248.

Petr Hrubý

Literatura

Hrubý, P. 2015: *Přístavba sýrárny Moravia Lacto, a. s., Jihlava – II. etapa – záchranný archeologický výzkum, číslo akce A 006/2014. Zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu.* Uloženo: Archiv Archaia Brno, z. ú., pracoviště Jihlava.

Resumé

Jihlava (Jihlava District), „Staré Hory“. Medieval house basement in medieval minig settlement in „Staré Hory“ (Old Mountains). Rescue excavation.

Obr. 55. Jihlava. Pohled na podlahové úrovně vícedílné zahloubené stavby, zdokumentované v areálu Moravia Lacto, a. s. v někdejším důlním, areálu „Staré Hory“. Archiv Archaia Brno, z. ú.

Fig. 55. Jihlava. Photo of floor and bedrock level of medieval house basement, excavated in Moravia Lacto, a. s., „Staré Hory“. Archive of Archaia Brno.

JIHLAVA (OKR. JIHLAVA)

Polenská ulice. Stoková síť města Jihlavy. Raný a vrcholný středověk, 12. a 13. století. Sídliště. Záchranný výzkum.

K poznání předlokační Jihlavy archeologie doposud přispěla jen málo. Dílčí nálezy keramiky s prvky pozdní doby hradištní přinesl teprve výzkum v letech 2014–2015 v místech poblíž kostela sv. Jana Křtitele, v dnešní průmyslové zástavbě. Artefakty pochází z hlubokých říčních sedimentů na levobřeží řeky Jihlavy. V souboru nalezneme výdutě i okraje s výzdobou čtverečkových rádélek, ojedinele též hřebenové vlnice (obr. 55). Nálezy lze i přes nezbytnou kritiku volně spojovat s tzv. starou Jihlavou, předcházející založení stejnojmenného města. Jejím centrem byl zmíněný kostel sv. Jana Křtitele.

Petr Hrubý, Jakub Těsnohlídek

Resumé

Jihlava (Jihlava District), Polenská Street, Jihlava sewer network. Middle Ages. Pottery as evidence of early Jihlava settlement, located near the St. John the Baptist church. Rescue excavation.